

MiA - Museene i Akershus

Retningslinjer for fotolisensiering

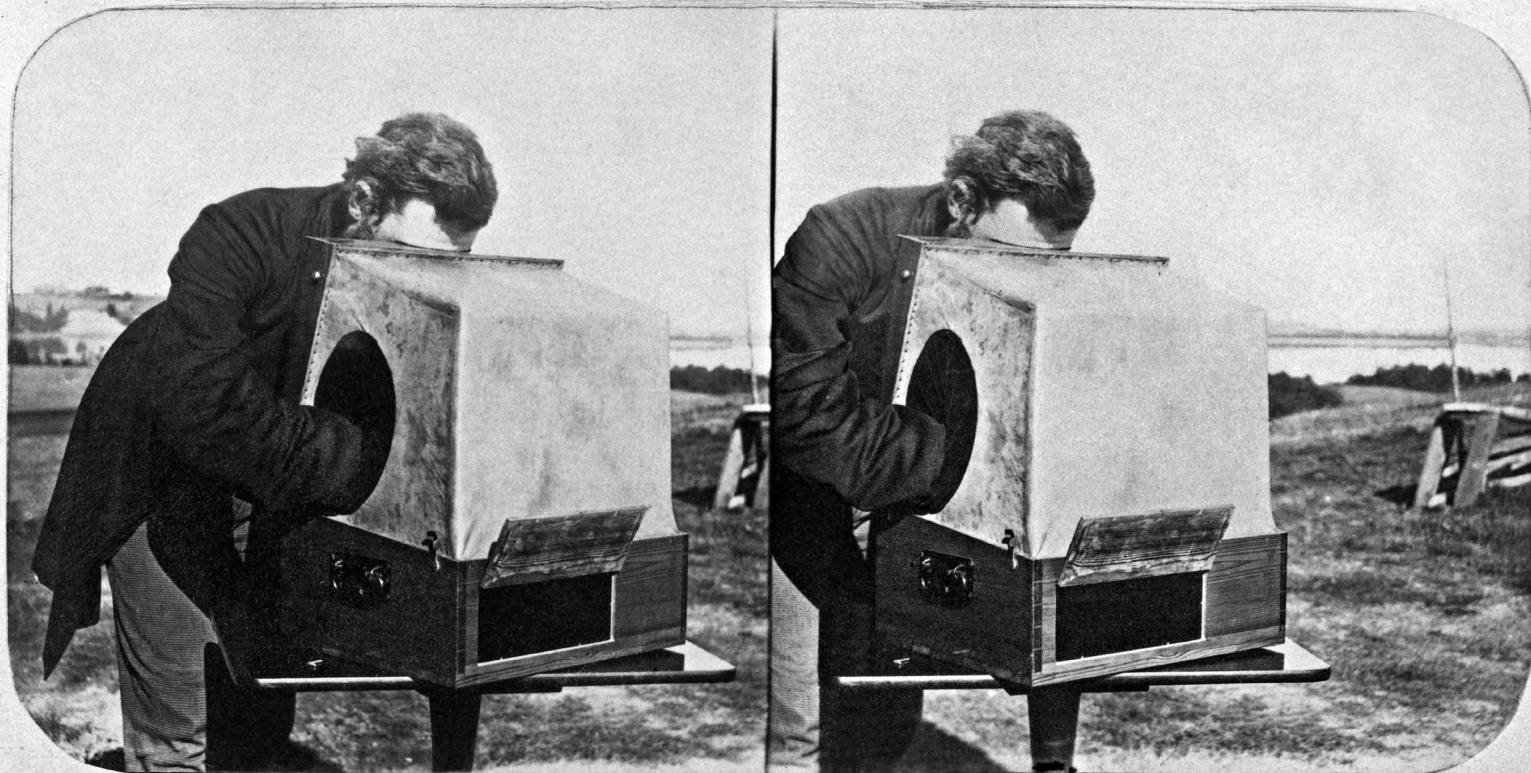

Museene i Akershus
mia.no

MiA

Foto: Akershusbasen (Digitaltmuseum)

© MiA - Museene i Akershus, 2020

Hva er lisensiering?

Lisensiering betyr rettighetsmerking av digitalt innhold, dvs. en merking som forteller potensielle brukere om materialet kan videreformidles, og i så fall på hvilke vilkår. Et eksempel er kreditering av opphavsperson, eier etc. I praksis vil slik merking av museumsinnhold gjøres i form av en Creative Commons lisens, eller CC-lisens (les mer om CC-lisenser her: creativecommons.no). Det finnes ulike lisenser for ulike grader av videre bruk. Dette spenner fra ingen bruk, til fri bruk.

Hvorfor trenger vi retningslinjer?

De siste årene har det vært en kontinuerlig utvikling i publikums forventninger til digital tilgjengelighet. Disse forventningene, samt tilgangen til gratis bildetjenester, har i høy grad utfordret tradisjonell praksis og forståelse av rettigheter til bl.a. digitale fotografier. Mange museer har tatt denne utfordringen, og gjort større deler av sine digitale samlinger tilgjengelig, med åpen lisensiering på nett. Det vil si fri bruk, eventuelt med visse, liberale vilkår.

De kulturpolitiske signalene har også vært klare i denne retning. Blant annet Meld. St. 27

«Digital Agenda for Norge» og «Riksrevisjonens undersøkning av digitalisering av kulturarven: Dokument 3:4 (2016–2017)», er klare på at museenes samlinger skal være så tilgjengelige som mulig digitalt. Disse trendene og føringene er såpass entydige, at det er et behov for helhetlige retningslinjer for digital tilgjengelighet for de fotosamlinger som MiA forvalter.

Åpen lisensiering er i tråd med MIAs gjeldende visjon og strategi. Dette gjelder spesielt punkt 6, å bevare gjennom bruk. En fremtidsrettet strategi på et såpass synlig og profilert område, er viktig for å markere MiA som en synlig og anerkjent kunnskapsbedrift. Det styrker også museets posisjon innenfor den digitale arena, og kan bidra til formidling av MIAs samlinger i spennende og uvante sammenhenger.

Et forslag til overordnede retningslinjer

MiAs retningslinje er at alle digitaliserte og publiserte foto skal være åpent tilgjengelige og nedlastbare i høy oppløsning. En slik retningslinje innebærer en tydelig prioritering av publikums tilgang og videre bruk av foto. Samtidig innebærer det for MiA å ta sitt ansvar som et profesjonelt museum, ved å forholde seg til gjeldene lovverk.

Der lovverket er uklart, skal det tolkes til fordel for publikum. Det er i tråd med museenes samfunnsoppdrag, og har også juridisk støtte.

Hovedregelen skal være at alle bilder som ikke er lovmessig beskyttet av opphavsrett eller personvern, skal være merket med Public Domain Mark* eller liberale CC-lisenser, fortrinnsvis CC BY-SA (navngivelse, del på samme vilkår) eller CC BY-NC-SA (navngivelse, ikke-kommersiell, del på samme vilkår) (creativecommons.no/licenses)

Eksisterende klausulerte bilder i Primus skal gjennomgå og klausuleringsgrunnlag, og tidsbegrensing skal spesifiseres.

Gevinster og kostnader

Den viktigste gevinsten med liberale retningslinjer er at MiA framstår som et åpent og framtidsrettet museum, som følger opp politiske føringer og faglige trender. Liberale retningslinjer kan også bidra til økt bruk og økt synlighet, som vil være viktig i MiAs omdømmebygging.

Gratis bruk av bilder i MiAs fotoarkiv kan gi en reduksjon i inntekter fra salg av bilder. Hittil har MiA budsjettert med ca. kr 50 000 pr. år i

inntekter fra fototjenester. Samtidig er det brukt ca. 100 arbeidstimer pr år for alle tjenester. Da er ikke faktureringskostnader medregnet.

Det er sannsynlig at økt tilgjengelighet kan gi økte inntekter på andre områder, f.eks. arkivsøk etter bilder på et bestemt tema eller område, eller spesialtjenester til kommersielle kunder. Slik etterspørsel kan kompensere for reduserte inntekter fra dagens salg av bilder.

Hvordan det skal implementeres

Museumstjenesten har ansvar for å lage en implementeringsplan. Det må bl.a. tas stilling til om dette gjelder kun materialet i MiAs fotoarkiver, eller om det også skal gjelde for de fotografier MiA produserer selv.

Implementering krever for ansattes del en bevisstgjøring og kompetanseheving på aktuelle lover og rettigheter. Kurs og materiell kan tilbys av Museumstjenesten, i samarbeid med Klynge vest.

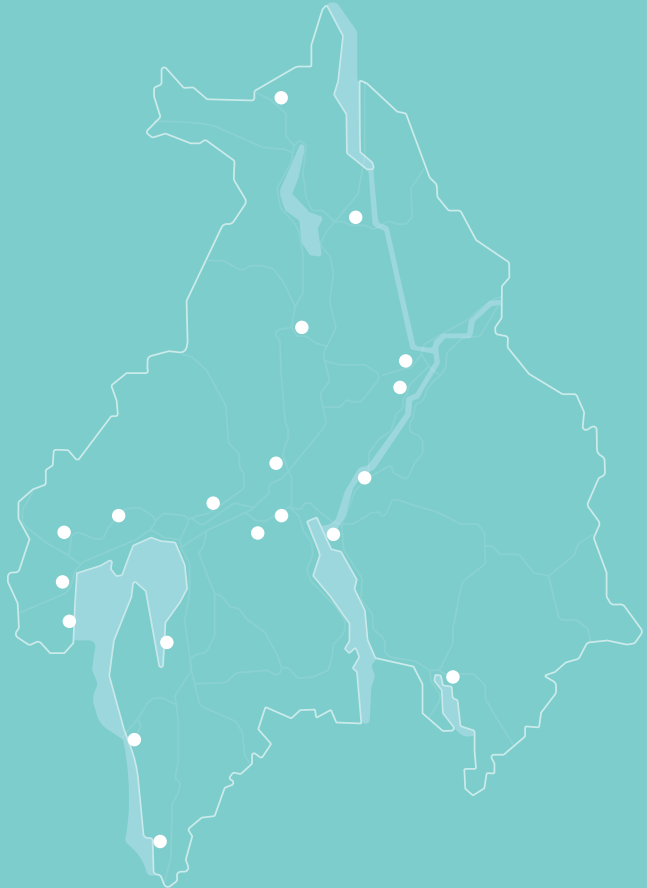

Kontakt oss

Telefon: 47 47 19 80

E-post: post@mia.no

mia.no

MiAs museer og avdelinger

Follo

Avistegnernes hus

Follo museum

Roald Amundsens hjem

Asker og Bærum

Asker museum

Grinimuseet

Lommedalsbanen

Oslofjordmuseet

Øvre Romerike

Gamle Hvam museum

Hurdal historielags samlinger

Eidsvoll museum

Nes samlinger med Stein skole

Ullensaker museum

Nedre Romerike

Aurskog-Høland bygdetun

Besøkssenter våtmark Nordre Øyeren

Fetsund lenser

Lørenskog bygdemuseum

Skedsmo bygdemuseum

Tertitten, Urskog-Hølandsbanen

Oslo

Linderud gård

Kompetansesentre

Akershus bygningsvernssenter

MiA Trainee

Museumsfabrikken

Museumstjenesten

Tradisjonshåndverk opplæringskontor og kompetansesenter

Museene i Akershus

mia.no

MiA